

Sygn. akt I C 807/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Tadeusz Bulanda

Protokolant: st. sekretarz sądowy Paulina Bondel

po rozpoznaniu w dniu 15 kwietnia 2019 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa W. B.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę

I. Oddala powództwo,

II. Zasądza od W. B. na rzecz (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 5417 zł /pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych/ tytułem zwrotu kosztów procesu i nie obciąża W. B. kosztami procesu w pozostałym zakresie.

Sygn. akt I C 807/17

UZASADNIENIE

W dniu 9 sierpnia 2017 roku W. B. skierował przeciwko (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W. pozew o:

- zasądzenie od na jego rzecz kwoty 1 334 697,98 złotych tytułem zwrotu korzyści majątkowej uzyskanej przez bank kosztem powoda bez podstawy prawnej, wraz z odsetkami ustawowymi za czas opóźnienia od dnia następującego po dniu doręczenia pozwu do dnia zapłaty;
- ustalenie nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu nr (...) z dnia 11 sierpnia 2008 roku oraz wszelkich innych zobowiązań, oświadczeń czy umów do niej akcesoryjnych.

W razie nieuwzględnienia powyższych roszczeń powód wniósł o:

- ustalenie, że powoda nie wiążą wszelkie postanowienia zawarte w umowie z bankiem z 11 sierpnia 2008 roku, zawarte w § 1 ust. 3 A umowy kredytu i § 10 ust. 5 umowy kredytu;
- zasądzenie od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda kwoty 450 937,42 złotych tytułem zwrotu korzyści majątkowej uzyskanej przez bank kosztem powoda bez podstawy prawnej, wraz z odsetkami ustawowymi za czas opóźnienia poczynszy od dnia następującego po dniu doręczenia pozwu do dnia zapłaty.

Powód wniósł także o zasądzenie od pozwanego banku zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że w umowie kredytu znalazły się postanowienia dotyczące przeliczania przez pozwanego banku kwoty kredytu i rat kapitałowo-odsetkowych do kursu franka szwajcarskiego, które są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy powoda. Bezskuteczność klauzul indeksacyjnych oznacza, że nie wiążą one powoda, a brak jest podstaw, by zastąpić bezskuteczne postanowienia innymi regulacjami (art. 385¹ k.c.).

Stwierdził, że naruszenie równowagi stron jest na tyle daleko idące, że postanowienia umowne są nieważne z punktu widzenia art. 58 § 2 k.c. i przekraczają zasadę swobody umów (art. 353¹ k.c.). Powód podniósł, że umowa kredytu jest sprzeczna z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe i zmierza do jej obejścia, gdyż nakazuje kredytobiorcy zwrot innej kwoty kapitału, niż rzeczywiście oddana mu do korzystania i rzeczywiście przez niego wykorzystana. Kwota roszczenia głównego stanowi sumę rat zapłaconych przez powoda na rzecz pozwanego banku. Kwota roszczenia ewentualnego stanowi różnicę rat zapłaconych przez powoda na rzecz banku i sumy rat, jakie powinien zapłacić, gdyby usunąć z umowy klauzule waloryzacyjne.

Powód wskazał, że interes prawny uzasadniający roszczenie o ustalenie wynika z niepewności w zakresie treści stosunku prawnego łączącego go z pozwanym z uwagi na wątpliwości co do zgodności postanowień z prawem umowy kredytu, która kształtuje jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (pозew – k. 2-137).

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Z ostrożności procesowej podniósł zarzut przedawnienia roszczeń wymagalnych dawniej niż trzy lata przed wniesieniem pozwu. Zarzucił brak interesu prawnego w żądaniu ustalenia, że wskazane w pozwie postanowienia umowne są bezskuteczne, ponieważ przysługuje mu roszczenie dalej idące. Oświadczył, że najwcześniejszą datą, w której popadłby w opóźnienie jest 16 września 2017 roku, tj. 14 dzień od dnia doręczenia pozwu (odpowiedź na pozew – k. 231-263).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 28 czerwca 2008 roku W. B. złożył do (...) Banku S.A. (obecna nazwa (...) S.A.) wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego „(...)” w wysokości 920 000 zł, w walucie CHF, z przeznaczeniem na refinansowanie kredytu hipotecznego oraz budowę domu jednorodzinnego.

Pracownik (...) S.A. zapoznał przyszłego kredytobiorcę z warunkami udzielania kredytów złotówkowych i kredytów złotówkowych waloryzowanych walutą obcą, a także poinformował o skutkach zmiany kursu waluty i zmiany stopy procentowej, tj. o możliwym wzroście kosztów obsługi zaciągniętego kredytu.

W chwili złożenia wniosku kredytowego W. B. był już kredytobiorcą na podstawie umowy kredytu zawartej z Bankiem (...) S.A. w dniu 7 października 2005 r. Zadłużenie z tytułu tego kredytu było wyrażone w CHF.

W dniu 11 sierpnia 2008 roku W. B. zawarł z (...) Bankiem S.A. w W. umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF.

Na mocy ww. umowy bank udzielił W. B. kredytu na refinansowanie kredytu hipotecznego udzielonego przez Bank (...) S.A. oraz na budowę domu jednorodzinnego we wsi J., gm. S., w kwocie 920 000 złotych, waloryzowanego kursem franka szwajcarskiego (§ 1 ust. 1, 1A, 2, 3 umowy). Kredyt miał zostać spłacony w ciągu 120 miesięcy, tj. do 11 sierpnia 2018 roku (§ 1 ust. 4 umowy) w równych ratach kapitałowo-odsetkowych (§ 1 ust. 5 umowy).

Kredyt oprocentowano według zmiennej stopy procentowej, ustalonej jako stawka bazowa LIBOR 3M dla franka szwajcarskiego, powiększona o stałą marżę Banku w wysokości 0,90%. Oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym w dniu zawarcia umowy wynosiło 3,68% (§ 1 ust. 8 umowy, § 9 ust. 1 i 2 umowy).

W. B. zobowiązał się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie w malejących ratach kapitałowo-odsetkowych, w terminach i kwotach określonych w harmonogramie spłat sporządzonym w CHF (§ 1 ust. 5, § 10 ust. 1, 2 umowy).

W § 10 ust. 5 umowy postanowiono, że raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.

W umowie uzgodniono, że spłata kredytu nastąpi na podstawie nieodwołalnego, przez czas trwania umowy, zlecenia dokonywania przelewu z określonego rachunku bankowego (§ 6 ust. 1 umowy).

W. B. oświadczył, że został dokładnie zapoznany z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptował. Oświadczył także, iż jest świadomy, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. Kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i w pełni je akceptuje (§ 29 ust. 1 i 2 umowy).

Kredyt został uruchomiony 14 sierpnia 2008 poprzez wypłatę pierwszej transzy kredytu w wysokości 198 000 złotych. Kolejne transze zostały wypłacone 19 września 2008 roku, 9 lutego 2009 roku, 28 kwietnia 2009 roku w kwotach odpowiednio 259 000 złotych, 220 000 złotych i 243 000 złotych.

W dniu 3 września 2009 roku W. B. złożył do (...) Bank S.A. ((...) S.A) wniosek o podwyższenie kwoty kredytu o 126 400 złotych i aneksem z 5 października 2009 roku została podwyższona kwota kredytu udzielonego umową nr (...) z dnia 11 sierpnia 2008 roku o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowanego kursem CHF, do wysokości 1 046 000 złotych. Oprocentowanie podwyższonej kwoty kredytu w stosunku rocznym w dniu zawarcia aneksu do umowy wynosiło 1,30%.

Podwyższoną kwotę kredytu wypłacono kredytobiorcy 8 października 2009 roku (kopia umowy kredytu – k. 164-172, kopia zaświadczenia – k. 174-180, kopia aneksu nr (...) – k. 182-184, odpis pełny z rejestru przedsiębiorców – k. 265-281v, kopia wniosku o udzielenie kredytu – k. 282-288, kopia zawiadomienia Banku (...) S.A. – k. 289, kopia opinii bankowej – k. 290, kopia wydruku wniosku o obniżenie prowizji – k. 296, kopia wniosków o wypłatę transz kredytu – k. 297-298, 299-300, 301-302, 304-305, 306-307, kopia potwierdzenia uruchomienia transzy kredytu – k. 303, kopia pisma okólnego wraz z regulaminem z 20 sierpnia 2007 roku – k. 308-321, zeznania świadka M. D. – k. 584, dowód z przesłuchania powoda – k. 593-595).

(...) ustala tabele kursowe dla kredytów waloryzowanych walutą obcą każdego przed otwarciem oddziałów banku na podstawie średnich notowań z rynku międzybankowego prezentowanych w serwisach internetowych R. i B. oraz dodaniu do średnich kursów połowy ustalonego przez zarząd banku spreadu walutowego (kurs sprzedaży) lub odjęciu od średnich kursów połowy ustalonego przez zarząd banku spreadu walutowego (kurs kupna).

Dokonując transakcji walutowych z klientami, związanymi z uruchomieniem i spłatą kredytu waloryzowanego walutą obcą, bank dokonuje równoległych transakcji na tynku międzybankowym („Tabela kursowa (...) – metodyka oraz analiza porównawcza” autorstwa A. R. - k. 341-365v, „Raportu dotyczącego spreadów” sporządzonego przez UOKiK - k. 386-398v, pisma (...) - k. 403-414, zeznania świadka M. D. – k. 584).

Z dniem 1 lipca 2009 roku zmianie uległy postanowienia regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...), stanowiącego integralną część umowy kredytu. Zmiany polegały m. in. na wprowadzeniu do ww. regulaminu w rozdziale I definicji spreadu walutowego i tabeli kursowej oraz zasad i przesłanek wyznaczania kursów walutowych i spreadu, ujętych w tabelach kursowych banku.

W dniu 1 lipca 2009 roku bank umożliwił kredytobiorcom spłatę kredytu w walucie waloryzacji poprzez zawarcie aneksu, wprowadzając stosownie postanowienia do § 27 Regulaminu (pisma okólnie wraz z regulaminami – k. 329-340v, 368-373, 376-381v).

W dniu 15 lipca 2014 roku W. B. zawarł z (...) Bank S.A. ((...) S.A) aneks do umowy nr (...). Na mocy ww. aneksu bank zapewnił kredytobiorcy możliwość dokonywania zmian waluty spłaty kredytu ze złotych polskich na walutę waloryzacji i odwrotnie (aneks do umowy kredytu – k. 339-340v).

W. B. do lipca 2014 roku spłacał raty kapitałowo-odsetkowe w złotych polskich, a następnie w CHF. W. B. spłacił kredyt w całości w terminie określonym w umowie (zaświadczenie – k. 174-180, zaświadczenie – k. 338).

Dokumenty Sąd uznał za pełnowartościowe źródło dowodu, bowiem ich forma i treść nie były kwestionowane przez strony i także Sąd z urzędu nie znalazł podstaw do podważenia ich waloru dowodowego.

Zeznania świadka M. D. korespondują z dowodami w postaci dokumentów i były przekonujące.

Zeznania powoda Sąd uwzględnił w zakresie, w jakim znajdują potwierdzenie w dokumentach zebranych w aktach sprawy. Sąd nie dał wiary zeznaniom powoda w części, w której zaprzeczał uzyskaniu informacji o ryzyku kursowym związanym z kredytem waloryzowanym walutą obcą, oprocentowaniu kredytu, bowiem z dokumentów, które podpisał wynikają fakty przeciwne.

Sąd postanowił oddalić wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z przyczyn przedstawionych w dalszej części uzasadnienia.

Sąd pominął materiał w postaci następujących opracowań i pism, w zakresie wyrażanych tam poglądów i opinii:

- a) „Tabeli kursowej (...) – metodyka oraz analiza porównawcza” autorstwa A. R. (k. 341-365v) – w zakresie szerszym, niż opis metodologii sporządzania przez bank własnej tabeli kursowej,
- b) „Raportu dotyczącego spreadów” sporządzonego przez UOKiK (k. 386-398v) – w zakresie szerszym niż opisującym sposób tworzenia tabel kursowych w (...) S.A.,
- c) Pisma (...) (k. 403-414) - w zakresie szerszym, niż opis metodologii sporządzania przez bank własnej tabeli kursowej,
- d) „Ekspertyza pt. Stanowienie kursów walutowych w bankach” autorstwa P. M. (k. 447-464v),
- e) „Ocena wpływu na sytuację sektora bankowego i polskiej gospodarki propozycji przewalutowania kredytów mieszkaniowych udzielonych w CHF na PLN według kursu z dnia udzielenia kredytu” Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (k. 465-471),

– bowiem przyjęcie tego materiału za podstawę ustaleń faktycznych stanowiłoby naruszenie art. 278 § 1 k.p.c.

Sąd pominął materiał dowodowy w postaci wydruku wyroków sądów powszechnych wraz z uzasadnieniami (k. 472-479v, 480-487v, 488-493v), bowiem orzeczenia nie mają charakteru prejudycjalnego w niniejszej sprawie i nie dotyczą przedmiotowej umowy kredytowej.

Sąd pominął również materiał w postaci artykułów prasowych (k. 186-188, 415-416v, 417-420, 421-423, 424-426), obwieszczenia (k. 399-400), uchwały (k. 401-402), pisma Związku banków polskich (k. 427-446v) – jako niemających istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawą prawną roszczenia o ustalenie nieważności umowy zawartej w dniu 11 sierpnia 2008 roku (aneksowanej 5 października 2009 roku), jak i bezskuteczności określonych zapisów umownych jest art. 189 k.p.c., który pozwala na ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Przesłanką powództwa opartego na art. 189 k.p.c. jest interes prawny w żądaniu ustalenia. Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem interes prawny ujmowany jest jako obiektywna w świetle obowiązujących przepisów prawa, wywołana rzeczywistym naruszeniem albo zagrożeniem określonej sfery prawnej, potrzeba uzyskania konkretnej treści wyroku (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 1972 r., III CRN 607/71, OSNC 1973, nr 4, poz. 64 i z dnia 22 września 1999 r., I PKN 263/99, OSNAP 2000, nr 2, poz. 36 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2014 r., III CZP 121/13). Interes

ten należy rozumieć jako potrzebę wprowadzenia jasności co do konkretnego prawa lub stosunku prawnego w celu ochrony przed grożącym naruszeniem sfery uprawnień powoda (por. orzeczn. Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1987 roku, III CRN 57/87, OSNPG 1987, nr 7, poz. 27). Powód nie posiada interesu prawnego, gdy obok powództwa o ustalenie istnieje inna forma ochrony praw podmiotowych, a więc np. w procesie o świadczenie lub ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa (patrz: orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 1997 roku, II CKN 201/97).

W. B. nie posiada interesu prawnego w żądaniu ustalenia nieważności umowy kredytu hipotecznego z 11 sierpnia 2008 roku (aneksowanej 5 października 2009 roku), jak i ustalenia bezskuteczności zapisów umownych, bowiem jeżeli twierdzi, że spełnił świadczenie nienależne (art. 410 k.c.), to przysługuje mu dalej idące roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia. Istotne znaczenia ma także okoliczność, że powód spłacił w całości kredyt, którego dotyczy niniejsze postępowanie. W takiej sytuacji wyrok ustalający nie służyłby usunięciu wątpliwości co do treści łączącego strony stosunku prawnego, w szczególności w zakresie sposobu dalszego wykonywania umowy. Skoro powód spłacił kredyt w całości, to jedynie uzyskanie zapłaty określonej sumy pieniężnej, czy to jako zwrotu świadczenia nienależnego, czy też jako odszkodowania z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez bank, mogłoby służyć ochronie interesu prawnego powoda.

Niezależnie od powyższego podnieść trzeba, że brak jest podstaw do uznania umowy kredytu hipotecznego zawartej przez strony niniejszego postępowania za nieważną (art. 58 k.c.), a w szczególności brak jest podstaw do przyjęcia, że umowa kredytu jest nieważna wobec zastrzeżenia w niej waloryzacji oraz zastrzeżenia na rzecz banku możliwości samodzielnego określania kursu wymiany waluty.

Zgodnie z art. 58 § 1 i 2 k.c. czynność sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż w miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Umowa kredytu bankowego jest umową nazwaną uregulowaną w art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe. Zgodnie z art. 69 ust. 1 w brzmieniu obowiązującym na datę zawarcia przez powodów umowy kredytowej, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Stosownie do ustępu 2 cytowanego przepisu, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Zawarta przez powoda umowy kredytu zawiera elementy wskazane w art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, w szczególności określa kwotę udzielonego kredytu (pierwotnie 920 000 zł, a następnie 1 046 400 zł), cel kredytu (sfinansowanie budowy domu jednorodzinnego i spłatę innego kredytu), sposób wypłaty i spłaty kredytu, wysokość oprocentowania, itd.

Zgodnie z art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

Poddanie wynikających z umowy kredytu świadczeń w PLN waloryzacji do CHF nie jest sprzeczne z typem umowy kredytu hipotecznego. W dacie zawarcia umowy kredytu obowiązywał art. 358¹ § 2 k.c., zgodnie z którym strony mogły zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądz miernika wartości. Chodzi tu o miernik inny niż pieniądz, w którym zobowiązanie zostało wyrażone. Miernikiem tym może być także inna waluta (M. Gutowski (red.), Kodeks cywilny. Tom I. Komentarz. Art. 1-44911. Warszawa, 2016).

Umowa nie jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Powód zdecydował się na kredyt indeksowany oferowany przez pozwanego jako najkorzystniejszy w danej chwili produkt pod względem wysokości raty i oprocentowania. Bank zapewnił powodowi możliwość zapoznania się z warunkami kredytu oraz ryzykiem z nim związanym, i to ostatecznie od niego zależało zawarcie umowy kredytowej tego rodzaju. Powód oświadczył, że jest świadomy ryzyka kursowego, mogącego wyrazić się we wzroście rat i całego zadłużenia (k. 172). Powód był na tyle zadowolony z warunków kredytowych, że następnie podwyższył kwotę kredytu o ponad 125 000 złotych. Podkreślić trzeba, że powód składając do pozwanego banku wniosek o kredyt waloryzowany CHF i składając oświadczenie o świadomości ryzyka kursowego był już od ok. 3 lat zadłużony w innym banku i zadłużenie to było również wyrażone w CHF. Brak wprawdzie danych, czy był to kredyt waloryzowany CHF, czy kredyt denominowany w CHF, to jednak powód obsługując spłatę kredytu przez 3 lata miał także praktyczną wiedzę o skutkach ryzyka kursowego.

Wobec powyższego, nie można przyjąć, iżby umowa kredytowa zawarta przez powoda w dniu 11 sierpnia 2008 roku była wynikiem zachowania się banku w sposób nielojalny czy nieuczciwy.

Sąd nie znalazł również podstaw, by uznać umowę za zawartą w celu obejścia ustawy, skoro umowa ta jest postacią modyfikacji typu umowy kredytowej, dopuszczalnej w granicach swobody umów.

Co do żądania ustalenia bezskuteczności dwóch klauzul umownych, to oczywiście bezpodstawne jest żądanie ustalenia bezskuteczności jako abuzywnej klauzuli zawartej w § 1 ust. 3A umowy. Z art. 385¹ § 1 k.c. wynika, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są takie, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Tymczasem klauzula z § 1 ust. 3A umowy nie określa praw i obowiązków kredytobiorcy, lecz ma charakter informacyjny, co wprost wynika z treści tej klauzuli.

Gdy chodzi o żądanie ustalenia, że powód nie jest związany postanowieniem zawartym w § 10 ust. 5 umowy, to wskazać trzeba, że abuzywność postanowienia umownego o tej samej treści została stwierdzona w wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, z dnia 27 grudnia 2010 roku, sygn. akt XVII AmC 1531/09, zgodnie z którym zostało uznane za niedozwolone postanowienie wzorca umowy o treści „Raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50”. Skoro zaś w myśl art. 479⁽⁴³⁾ wyrok ten ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a wpis ten nastąpił pod numerem 5743 w dniu 5 maja 2014 r., to brak jest uzasadnienia dla ponownego ustalenia tej samej okoliczności w sprawie indywidualnej.

W ocenie Sądu konieczność respektowania rozszerzonej prawomocności wyroku SOKiK wyklucza w niniejszym postępowaniu ponowną analizę, czy omawiana klauzula z § 10 ust. 5 umowy z 26 września 2006 r., zawartej przez powodów z (...) Bankiem S.A., stanowi postanowienie abuzywne. Sąd orzekający w tej sprawie nie tylko jest związany mocą wyroku wydanego przez SOKiK, lecz nadto podziela argumentację przedstawioną w uzasadnieniu tego orzeczenia, iż „...kwestionowane w pozwie postanowienie umowne daje Bankowi możliwość uzyskania korzyści finansowych stanowiących dla kredytobiorcy dodatkowe koszty kredytu, których oszacowanie nie jest możliwe. Znamienne bowiem, że czynniki obiektywne, a zatem sprawdzalne z punktu widzenia konsumenta, jak w szczególności wysokość rynkowych kursów wymiany CHF, tylko częściowo wpływają na ostateczny koszt kredytu ponoszony przez konsumenta.. Kurs sprzedaży waluty obcej określony w tabeli kursowej Banku zawiera bowiem marżę kupna lub sprzedaży, która to wartość jest zależna wyłącznie od woli Banku. W ocenie Sądu, taka regulacja stanowi o naruszeniu przez Bank dobrych obyczajów. Te nakazują bowiem, aby ponoszone przez konsumenta koszty związane z zawarciem umowy były możliwe do przewidzenia”.

Postanowienia umowne upoważniające bank do samodzielnego kształtowania kursu waluty skutkują uzyskaniem przez bank korzyści finansowych stanowiących dla kredytobiorcy dodatkowe koszty kredytu, których oszacowanie nie jest możliwe w dniu podpisania umowy. Czynniki obiektywne, a zatem sprawdzalne z punktu widzenia konsumenta,

jak w szczególności wysokość rynkowych kursów wymiany CHF, tylko częściowo wpływają na ostateczny koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, bowiem kurs określony w tabeli banku zawiera także marżę kupna lub sprzedaży, która to wartość jest zależna wyłącznie od woli banku.

Powód zawarł umowę 11 sierpnia 2008 roku na podstawie wzorca sporządzonego przez pozwanego bank, na którego treść nie miał wpływu. W tych okolicznościach klauzula przeliczeniowa zawarta w § 10 ust. 5 nie wiąże powoda. Jest on jednak związany umową w pozostałym zakresie (art. 385¹ § 2 k.c.). Umowa ta może być wykonywana z pominięciem niedozwolonych klauzul, bowiem zgodnie z art. 56 k.c. czynność prawna wywołuje nie tylko skutki w niej wyrażone, lecz również te, które wynikają z ustawy, z zasad współżycia społecznego i z ustalonych zwyczajów.

Ze względu na poddanie kredytu waloryzacji wartością CHF, możliwe jest ustalenie wartości świadczeń objętych umową, a więc świadczenia banku i kredytobiorcy, poprzez odniesienie ich do rynkowej wartości CHF.

Zgodnie z obowiązującym od 24 stycznia 2009 roku art. 358 § 1 i 2 k.c. jeżeli przedmiotem zobowiązania podlegającego wykonaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest suma pieniężna wyrażona w walucie obcej, dłużnik może spełnić świadczenie w walucie polskiej, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe będące źródłem zobowiązania lub czynność prawna zastrzega spełnienie świadczenia wyłącznie w walucie obcej. Wartość waluty obcej określa się według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia wymagalności roszczenia, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe lub czynność prawna zastrzega inaczej.

Zanim przepis ten wszedł w życie, obowiązywał już art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe, zgodnie z którym jeżeli weksel wystawiono na walutę, która nie jest walutą miejsca płatności, sumę wekslową można zapłacić w walucie krajowej podług jej wartości w dniu płatności. Wartość waluty zagranicznej oznacza się podług zwyczajów miejsca płatności. W związku z tym, że art. 41 ust. 2 odnosi się do miejsca płatności, należy przyjąć, że właściwym kursem w Polsce będzie średni kurs waluty ustalany przez NBP (patrz: M. Czarnecki, L. Bagińska, Prawo wekslowe. Komentarz [w:] Prawo wekslowe i czekowe. Komentarz. Wyd. 6, Warszawa 2013).

Przytoczone przepisy dotyczą wprost wykonania świadczenia wyrażonego w walucie obcej. W przypadku kredytu waloryzowanego wartością CHF świadczenia banku w postaci wypłaty kredytu i świadczenia kredytobiorcy w postaci spłaty kredytu wyrażone są w PLN i poddane waloryzacji CHF. Przepisy te są wyrazem wieloletniej praktyki obrotu pieniężnego, która przyjmuje jako najbardziej obiektywny miernik wartości waluty obcej kurs średni publikowany przez NBP. Za przyjęciem takiego miernika przemawia także okoliczność, że kurs średni NBP w istocie odzwierciedla kurs wymiany walut publikowany przez serwisy (...) (poprzednio pośrednio na podstawie kursów kupna i sprzedaży wybranych banków działających w Polsce, a obecnie wprost poprzez pozyskanie danych z ww. serwisów informacyjnych).

Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzić należy, że po wyeliminowaniu z umowy kredytowej klauzul pozwalających bankowi na stosowanie własnych kursów kupna i sprzedaży CHF, a przy pozostawieniu ważnej klauzuli o podaniu kredytu waloryzacji podług wartości CHF, możliwe jest ustalenie zwaloryzowanej wartości świadczeń obu stron przy zastosowaniu rynkowej wartości CHF, której odpowiada kurs średni publikowany przez NBP lub zobiektywizowanego kursu rynkowego.

Wyjaśniając wysokość objętych pozwem żądań zapłaty powód wskazał, że główne stanowi sumę świadczeń spełnionych przez niego w celu wykonania nieważnej umowy, a ewentualnie stanowi różnicę pomiędzy sumą rat zapłaconych w walucie polskiej i sumą tych rat, które zapłaciliby przy założeniu, że kredyt nie jest waloryzowany kursem waluty obcej.

Co do żądania zapłaty uzasadnionego nieważnością umowy kredytu, to skoro, co wyjaśniono powyżej, brak jest podstaw do stwierdzenia nieważności umowy, to konsekwentnie bezpodstawne jest główne żądanie zapłaty.

Co także zostało wyżej wyjaśnione, brak jest podstaw do usunięcia z umowy kredytu klauzuli waloryzacyjnej, a zachodzi jedynie podstawa do przyjęcia za abuzywne klauzul pozwalających bankowi stosować własny kurs CHF.

Powód nie wykazał jednak, w jakiej wysokości jego świadczenia na rzecz banku były nienależne ze względu na zastosowanie przez bank własnego kursu. Zaoferowany przez powoda dowód z opinii biegłego nie został uwzględniony, bowiem nie służył wykazaniu tej okoliczności, bowiem został oparty na założeniu wyłączenia z umowy waloryzacji kredytu wartością CHF, a po pominięciu tego dowodu powód jednoznacznie stwierdził, że nie zamierza wykazywać różnicy spreadowej (k. 595).

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. Powód przegrał sprawę w całości, jednakże Sąd uznał za sprawiedliwe obciążenie go kosztami poniesionymi przez pozwanego jedynie w części, tj. w zakresie części wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego (5 400 złotych) i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Sąd podzielił argument powoda o abuzywności postanowienia umownego zawartego w § 10 ust 5 umowy. Podnieść też trzeba, że nierówna jest pozycja stron, z których jedna jest konsumentem, a druga przedsiębiorcą o znacznej pozycji finansowej. Wskazać należy również, że pozwany bank prowadzi szereg podobnych spraw dotyczących zobowiązań indeksowanego kursem CHF, a zatem nakład pracy na dostosowanie stanowiska pozwanego do konkretnej sprawy nie jest znaczny.